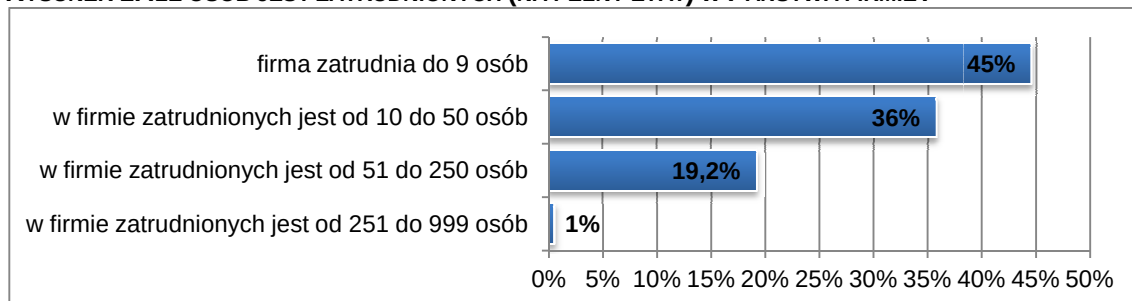

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Badanie w powiecie polickim zostało przeprowadzone metodą badań ilościowych CATI, na próbie 193 przedsiębiorstw. Wśród ogółu respondentów najliczniejszą grupę stanowili przedsiębiorcy zatrudniający do 9 pracowników (45%). Drugą najliczniejszą grupę w populacji badanych stanowili przedsiębiorcy zatrudniający od 10 do 50 pracowników (36%), natomiast najmniej liczną grupą badanych byli przedsiębiorcy zatrudniający od 51 do 250 osób (1%).

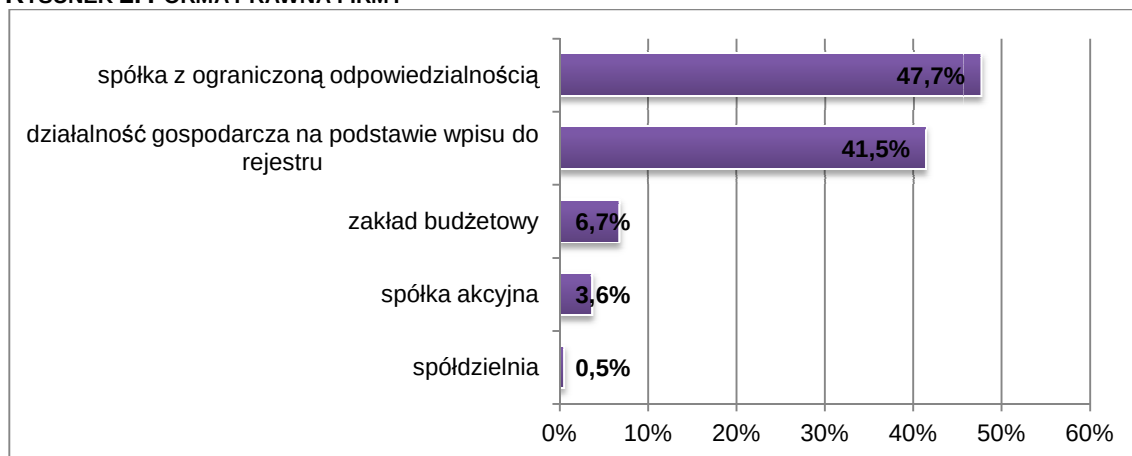
RYСУNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIANYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (47,7%) oraz firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (41,5%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

RYСУNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

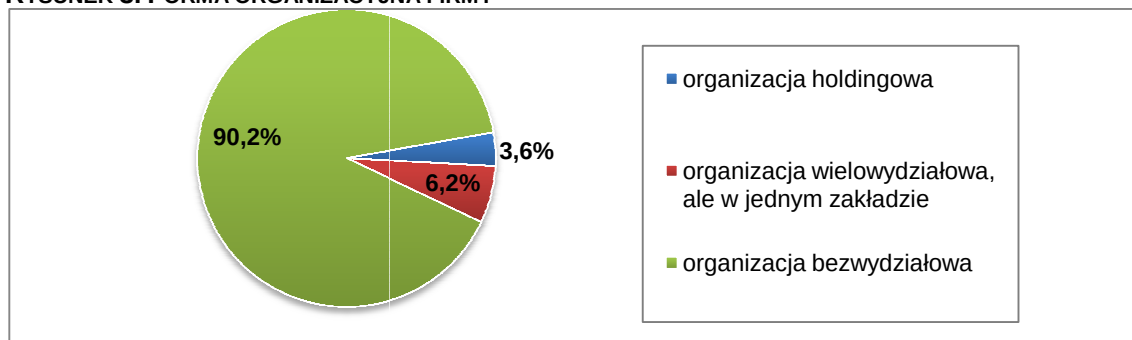

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (90,2%) oraz wielowydziałową, ale

w jednym zakładzie (6,2%). Przedsiębiorstwa holdingowe stanowiły jedynie 3,6% badanej populacji (rysunek 3).

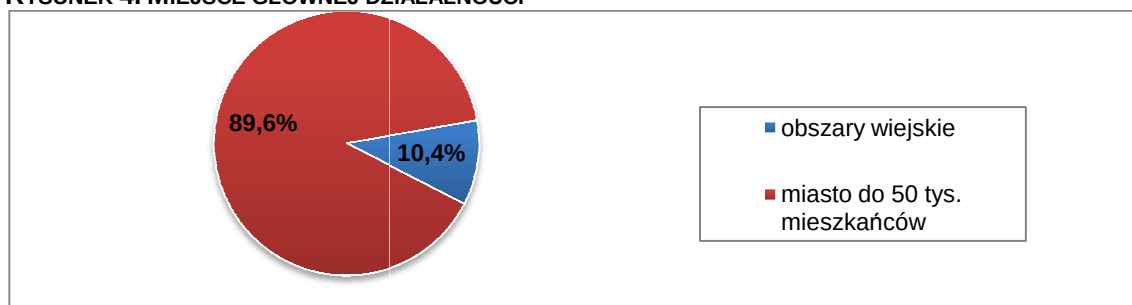
RYСУNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na poniższym wykresie przedstawiono główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej badanych przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa w powiecie polickim objęte badaniem, najczęściej prowadzą działalność gospodarczą na obszarach miejskich do 50 tys. mieszkańców. Wśród ogółu objętych badaniem odnotowano 89,6% takich przedsiębiorstw (rysunek 4).

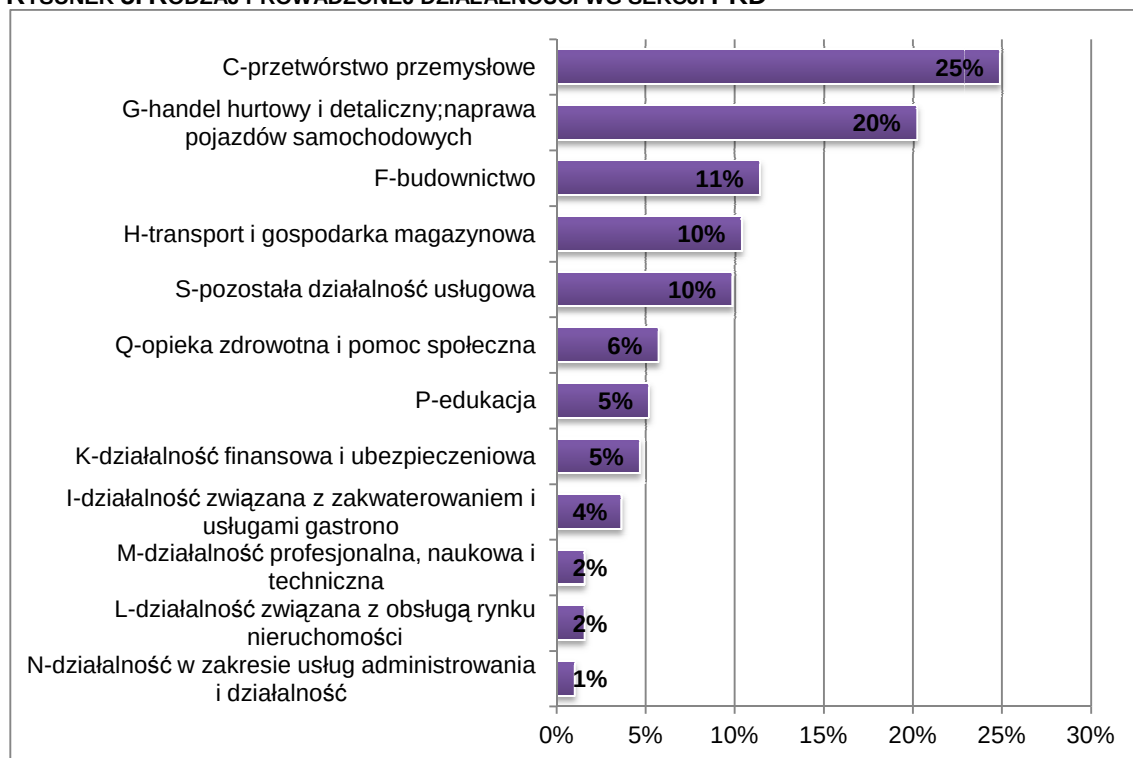
RYСУNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonują w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych jest z „przetwórstwem przemysłowym” (25%), handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (20%). Rozkład pozostałych branż przedstawia rysunek 5.

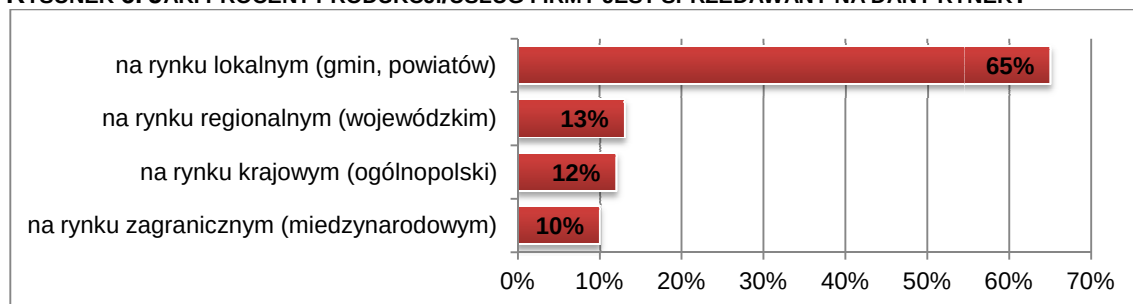
RYSUNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (gminnym, powiatowym). Tę odpowiedź wskazało 65% firm. Pozostałe odpowiedzi rozkładały się następująco: rynek regionalny (wojewódzki) – 13%, rynek krajowy – 12%, rynek zagraniczny – 10% (rysunek 6).

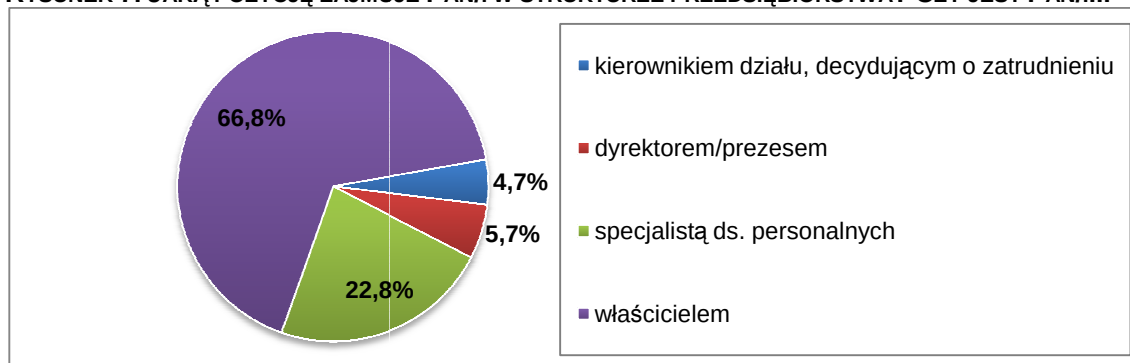
RYSUNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (66,8%), bądź przez specjalistów do spraw personalnych (22,8%) (rysunek 7).

RYСУNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

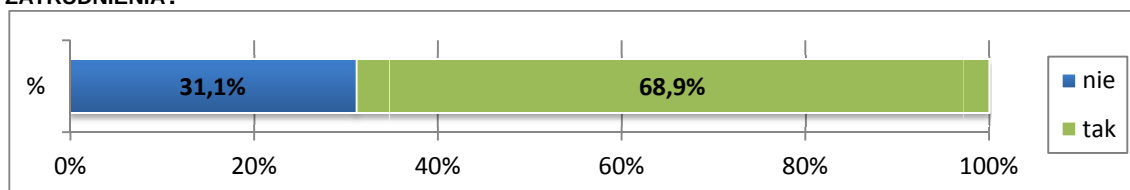
2. Polityka zatrudnieniowa

Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także z czego będzie wynikać zmiana wielkości zatrudnienia. Ponadto respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jakie ich zdaniem są potrzeby szkoleniowe nowo przyjmowanych osób.

Pierwsze pytanie skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu dotyczyło korzystania z takiej możliwości zatrudniania pracowników, jaką są tzw. elastyczne formy zatrudnienia.

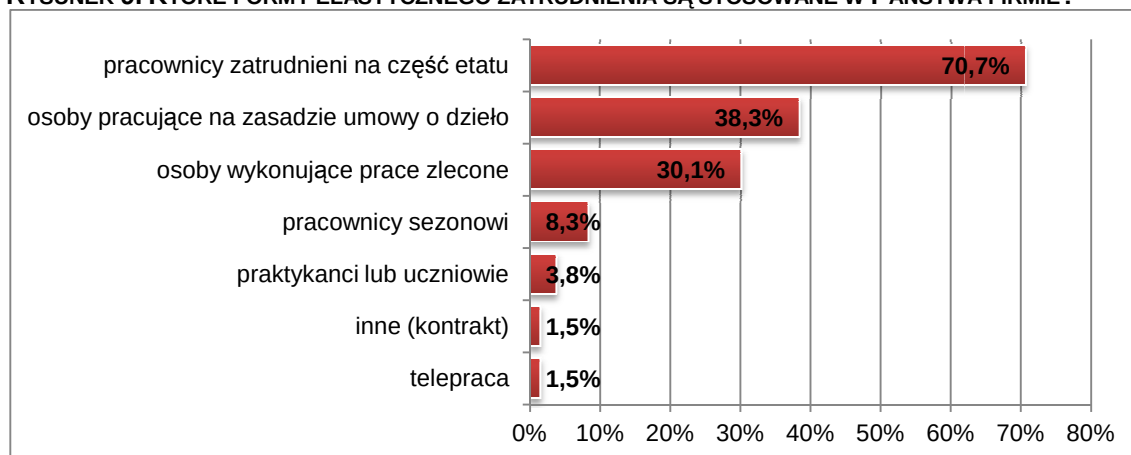
Wśród wszystkich badanych przedsiębiorstw, 68,9% stosuje politykę zatrudnieniową uwzględniającą elastyczne formy zatrudnienia (rysunek 8).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród najczęściej stosowanych elastycznych form zatrudnienia odnotowano zatrudnianie pracowników na część etatu (70,7%), zawieranie umów o dzieło (38,3%), zlecenie usług (30,1%) (rysunek 9).

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 63,7% respondentów zadeklarowało, iż liczba osób pracujących w najbliższym czasie pozostanie bez zmian.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało jedynie 4,1% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym, biorąc przy tym pod uwagę fakt, iż respondentami były firmy uznane na potrzeby badania za wiodące na rynku pracy. Natomiast niewątpliwie pozytywnym jest fakt, iż jeszcze mniejszy odsetek przedsiębiorców przewiduje w ciągu najbliższego roku redukcję etatów – takie rozwiązanie wskazało 3,6% pracodawców (tabela 1).

TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

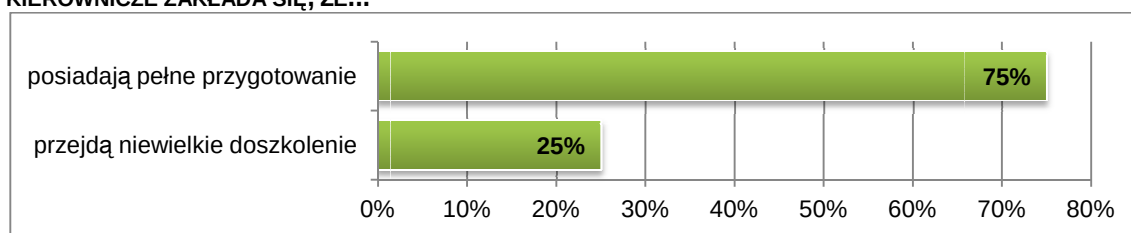
		Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Od 250 do 999 osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	2	6	0	0	8
	%	2,3%	8,7%	0%	0%	4,1%
Na tym samym poziomie	n	63	42	17	1	123
	%	73,3%	60,9%	45,9%	100%	63,7%
Niższy niż obecnie	n	2	5	0	0	7
	%	2,3%	7,2%	0%	0%	3,6%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	19	16	20	0	55
	%	22,1%	23,2%	54,1%	0%	28,5%
Ogółem	n	86	69	37	1	193
	%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 17 pracowników. Jak zostało wspomniane wyżej, dane te nie są zadowalające, biorąc pod uwagę sytuację na zachodniopomorskim rynku pracy.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić osoby na wolne stanowiska pracy oczekują, iż osoby te, będą w pełni przygotowywane do wykonywania swych obowiązków (75%). 1/4 badanych zamierza dla nowozatrudnionych osób przeprowadzić niewielkie doszkolenie (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które poszukiwać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy podawanych przez respondentów zawodów. Tabela 2 przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, na które planują oni zatrudnić pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

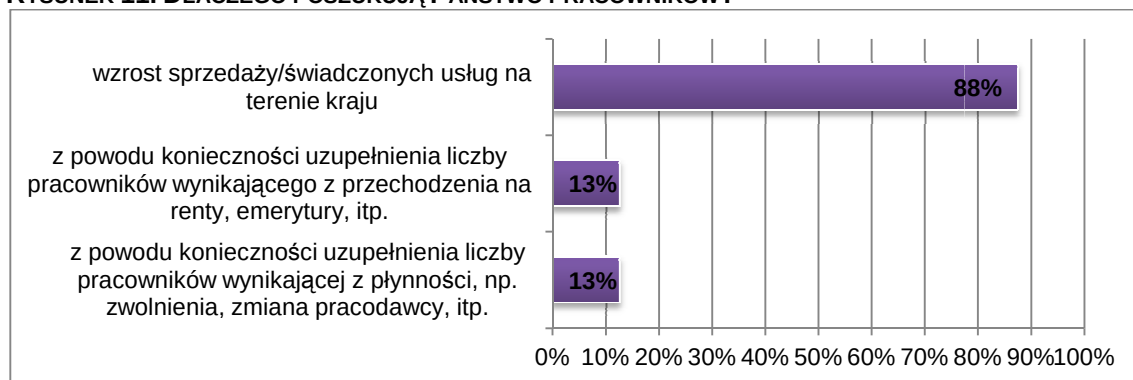
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
2281	Farmaceuci	1
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	1
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	1
7212	Spawacze i pokrewni	1
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć liczbę zatrudnienia jest wzrost sprzedaży, bądź świadczonych usług na terenie kraju. W ten sposób odpowiedziało 88% badanych firm, uznanych za wiodące w regionie (rysunek 11).

RYСУNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcję etatów.

Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 8 osób.

Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest o 9 więcej przyjęć niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy, którzy w ciągu kolejnych 12 miesięcy będą redukować personel, również zostali poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia tabela 3.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

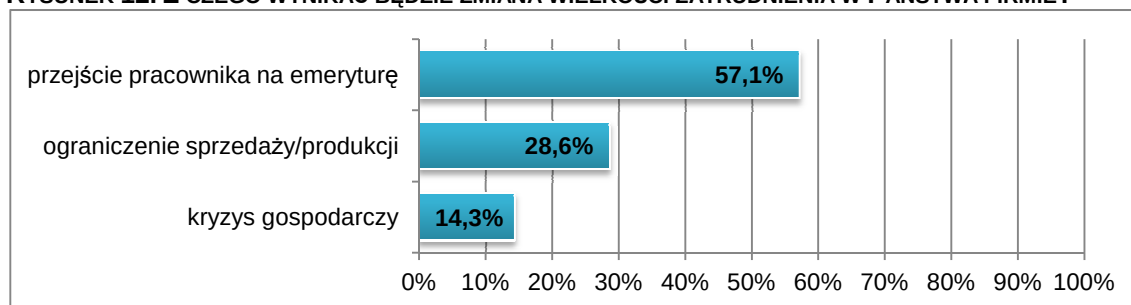
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	2
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	1
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	1
7212	Spawacze i pokrewni	1
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudnienia w badanych firmach spowodowane jest w głównej mierze tym, iż pracownicy przechodzą na emeryturę (57,1%). Wskazywano też, iż badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję. W ten sposób odpowiedziało 28,6% podmiotów gospodarczych (rysunek 12).

RYСУNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyć miała do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jakie zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie zawodów, bądź stanowisk kluczowych dla firm, w których jest, lub będzie zatrudnionych najwięcej pracowników.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym jest sprzedawca sklepowy (ekspedient). Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami były: kierowcy samochodów ciężarowych, murarze i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych, ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni, kierowcy samochodów osobowych i dostawczych. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia tabela 4.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	17
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	12
7112	Murarze i pokrewni	10
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	10
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	9
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	9
7123	Tynkarze i pokrewni	8
7222	Ślusarze i pokrewni	8
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	7
5120	Kucharze	7
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	7
4321	Magazynierzy i pokrewni	6
5131	Kelnerzy	6
7212	Spawacze i pokrewni	6
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	6
2222	Pielęgniarki specjalistki	5
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	5
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	5
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	5
3313	Księgowi	4
3321	Agenci ubezpieczeniowi	4
7125	Szklarze	4
2211	Lekarze bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	3
2281	Farmaceuci	3
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3
3251	Asystenci dentystyczni	3
4120	Sekretarki (ogólne)	3
5141	Fryzjerzy	3
5142	Kosmetyczki i pokrewni	3
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3
7534	Tapicerzy i pokrewni	3
2441	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	2
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	2
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	2
7131	Malarze i pokrewni	2
7132	Lakiernicy	2
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	2
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	2
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	2
2165	Kartografowie i geodeci	1
2212	Lekarze specjaliści	1
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	1
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	1

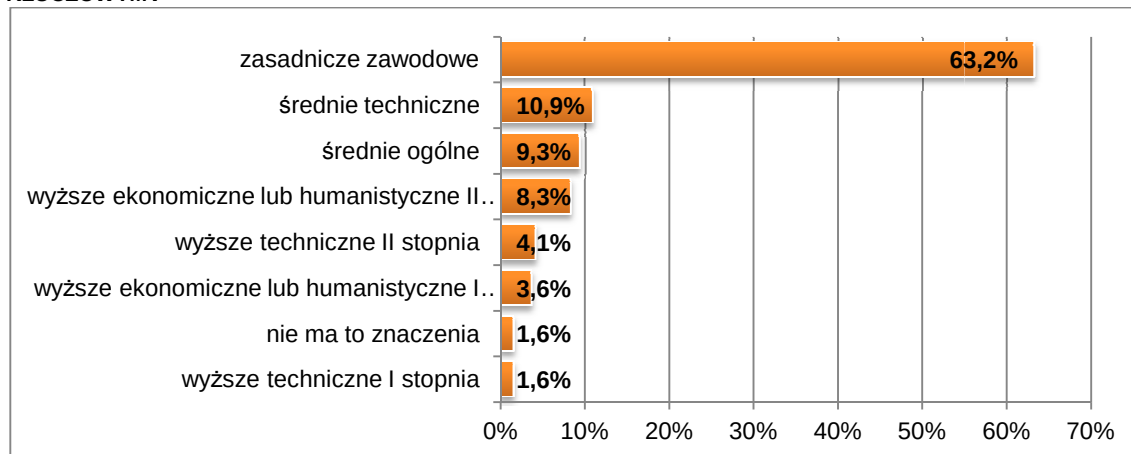
3253	Optycy okularowi	1
3322	Przedstawiciele handlowi	1
5153	Gospodarze budynków	1
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	1
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	1
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	1
6113	Ogrodnicy	1
7124	Monterzy izolacji	1
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	1
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	1
7313	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	1
7412	Elektromechanicy i elektrycy	1
7531	Krawcy, kuźnierze, kapelusznicy i pokrewni	1
9412	Pomoce kuchenne	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek badanych przedsiębiorców zadeklarował, iż osoby zatrudnione w ich firmach powinny posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe. W ten sposób odpowiedziało 63,2% pracodawców. Następnie często wskazywane było wykształcenie średnie techniczne (10,9%) oraz średnie ogólne (9,3%). Tylko dla nieco ponad 1% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wykształcenie wyższe techniczne (pierwszego bądź drugiego stopnia) wymagane jest wśród przedsiębiorstw, których działalność gospodarcza związana jest z opieką zdrowotną i pomocą społeczną (sekcja Q), natomiast wyższe ekonomiczne lub humanistyczne oczekiwane jest w większości przedsiębiorstw, które działają w ramach sekcji edukacja (sekcja P), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L). Również większość przedsiębiorców, choć w mniejszym stopniu, z sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa preferuje wśród swych pracowników wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne.

Wykształcenie zasadnicze zawodowe jest najbardziej popularne w przetwórstwie przemysłowym (sekcja C), budownictwie (sekcja F) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (sekcja H).

W branży I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi najczęściej oczekuje się od pracowników wykształcenia średniego ogólnego, bądź zasadniczego zawodowego, natomiast w branży S – pozostała działalność usługowa zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego. W firmach działających w ramach sekcji G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, najczęściej oczekuje się wykształcenia zasadniczego zawodowego, choć w niektórych przedsiębiorstwach wymaga się posiadania wykształcenia średniego: ogólnego, bądź technicznego. Natomiast w branży działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca w niektórych przedsiębiorstwach wymaga się wykształcenia wyższego ekonomicznego lub humanistycznego, w innych zasadniczego zawodowego, bądź też zdaniem części pracodawców z tej branży wykształcenie nie jest wymagane (tabela 5).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	6,1%	0	0%	46	93,9%	0	0%	49
F-budownictwo	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	9,1%	0	0%	20	90,9%	0	0%	22
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	9	21,4%	11	26,2%	22	52,4%	0	0,0%	42
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	20	100%	0	0%	20
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	14,3%	3	42,9%	3	42,9%	0	0%	7
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0,0%	3	33,3%	2	22,2%	0	0%	3	33,3%	1	11,1%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3

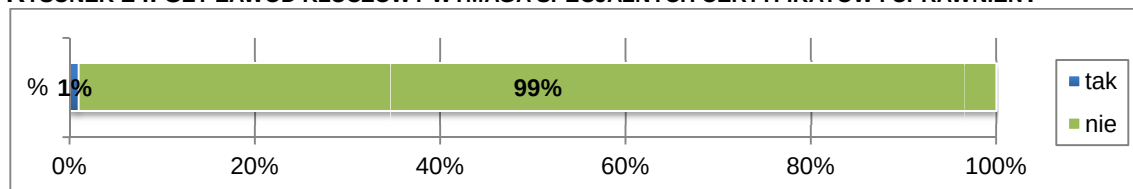
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	2	66,7%	1	33,3%	0	0%	0	0,0%	0	0%	0	0%	3
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	3
P-edukacja	0	0%	0	0%	9	90%	1	10%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	63,6%	3	27,3%	1	9,1%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	11
S-pozostała działalność usługowa	1	5%	0	0%	0	0%	0	0%	6	31,6%	1	5,3%	9	47,4%	2	10,5%	19

* liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 193, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedynie 1% przedstawicieli badanych podmiotów gospodarczych, zadeklarowało, iż zawody kluczowe w ich firmach wymagają dodatkowych certyfikatów i uprawnień (rysunek 14).

Wskazano następujące uprawnienia i certyfikaty: prawo jazdy wymaganej kategorii, ukończony wymagany kurs, uprawnienia w wymaganym zakresie (tabela 6).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	1	50%
Ukończony wymagany kurs	1	50%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	1	50%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego nie wykazała zależności między branżą przedsiębiorstwa, a wymaganiami odnośnie posiadania dodatkowych certyfikatów czy uprawnień. Jednie w nieznacznym odsetku firmy działające w sekcjach S – pozostała działalność usługowa oraz C – przetwórstwo przemysłowe zadeklarowały, że oczekują od swych pracowników dodatkowych certyfikatów i uprawnień.

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
S-pozostała działalność usługowa	18	94,7%	1	5,3%	19
C-przetwórstwo przemysłowe	47	97,9%	1	2,1%	48
F-budownictwo	22	100%	0	0%	22
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	39	100%	0	0%	39
H-transport i gospodarka magazynowa	20	100%	0	0%	20
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	100%	0	0%	7
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	100%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	100%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i	3	100%	0	0%	3

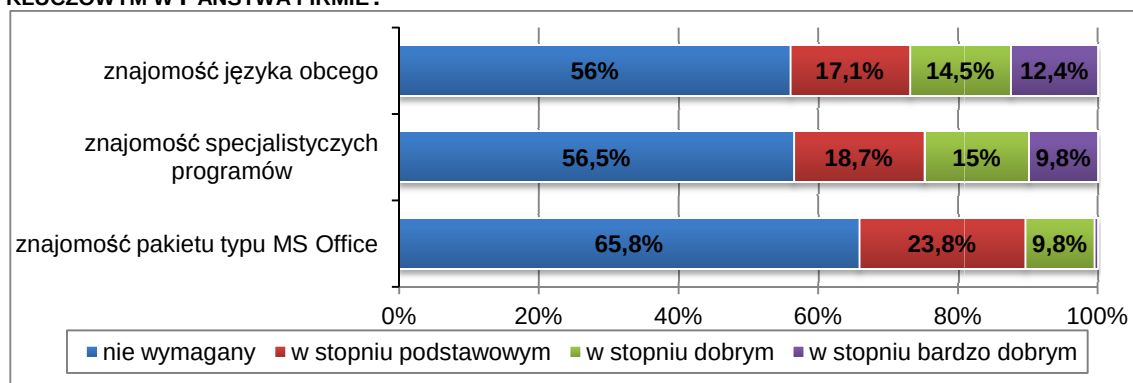
techniczna					
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	100%	0	0%	2
P-edukacja	10	100%	0	0%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	100%	0	0%	11

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele wiodących branż w regionie w większości nie wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych 17,1% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu podstawowym, bądź dobrym (14,5%). Znajomości pakietu MS Office oraz specjalistycznych programów oczekuje ponad 30% pracodawców (rysunek 15).

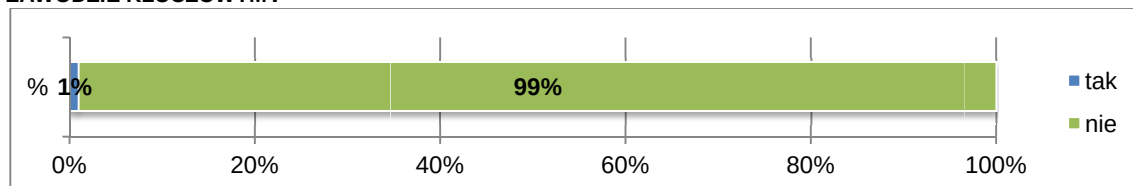
RYСУNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców biorących udział w badaniu, jedynie 1% wskazał, iż ma dodatkowe oczekiwania w stosunku do potencjalnych pracowników (rysunek 16). Poszczególne odpowiedzi respondentów odnośnie wymagań pracodawców w stosunku do osób zatrudnionych w kluczowych zawodach przedstawia tabela 8.

RYСУNEK 16. CZY POSIADAJĄ PAŃSTWO JESZCZE JAKIEŚ INNE WYMAGANIA W STOSUNKU DO OSÓB W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 8. JAKIE SĄ TO WYMAGANIA?

	n	%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	1	50%
Uprawnienia i umiejętności zawodowe	1	50%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż co do pracowników w kluczowym zawodzie, mają dodatkowe wymagania; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w branżach takich jak: przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), budownictwo (sekcja F) oraz transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) znajomość pakietu typu MS Office w większości polickich przedsiębiorstwach nie jest wymagana.

Natomiast w branżach takich jak: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q), edukacja (sekcja P), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), zdecydowana większość przedsiębiorców oczekuje od pracowników znajomości pakietu typu MS Office w stopniu dobrym, bądź bardzo dobrym. W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oczekuje się znajomości pakietu w większości przypadków w stopniu podstawowym. W pozostałych branżach oczekiwania pracodawców są różne. W branży L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości oraz N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca część pracodawców nie wymaga znajomości pakietu typu MS Office, a część oczekuje od pracowników jego znajomości w stopniu co najmniej dobrym. Natomiast w dwóch pozostałych branżach G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz S – pozostała działalność usługowa, zdania pracodawców są podzielone – największy odsetek badanych zadeklarował, iż nie wymaga tego typu umiejętności od swych pracowników, następnie często pojawiała się odpowiedź, iż wymagają znajomości pakietu przynajmniej w stopniu dobrym, a następnie w podstawowym (tabela 9).

Znajomość specjalistycznych programów w powiecie polickim nie jest wymagana wśród przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność gospodarczą w ramach sekcji C – przetwórstwo przemysłowe, F – budownictwo, H – transport i gospodarka magazynowa, a także w większości firm z sekcji S – pozostała działalność usługowa.

W branżach takich jak: K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, a także w mniejszym stopniu Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna, P – edukacja, L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości znajomość specjalistycznych programów jest wymagana w stopniu dobrym, bądź bardzo dobrym. W sekcji I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I) w większości firm wymaga się znajomości specjalistycznych programów w stopniu podstawowym. Co do pozostałych sekcji, to zdania przedsiębiorców

na ten temat są podzielone – w sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca, znajomość specjalistycznych programów nie jest wymagana, bądź wymagana w stopniu co najmniej dobrym (*tabela 10*).

Następnie analizie poddane zostały oczekiwania pracodawców odnośnie wymagań co do znajomości języka obcego. Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w firmach, działających w ramach sekcji budownictwo (sekcja F), przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G) oraz pozostała działalność usługowa (sekcja S) znajomość języka obcego w większości przypadków nie jest wymagana.

Natomiast znajomości języka obcego w stopniu podstawowym wymaga się głównie w firmach działających w ramach sekcji I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M).

W sekcjach Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz P – edukacja posługiwanie się językiem obcym wymagane jest w większości przedsiębiorstw reprezentujących te branże w stopniu podstawowym, bądź dobrym. Natomiast w pozostałych sekcjach N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości oraz H – transport i gospodarka magazynowa zdania respondentów są podzielone, część z nich nie wymaga znajomości języka obcego, a część wymaga w stopniu podstawowym, bądź dobrym (*tabela 11*).

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	38	79,2%	9	18,8%	1	2%	0	0%	0	0%	48
F-budownictwo	20	90,9%	2	9,1%	0	0%	0	0%	0	0%	22
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	18	46%	8	21%	11	28%	2	5%	0	0%	39
H-transport i gospodarka magazynowa	16	80%	3	15%	1	5%	0	0%	0	0%	20
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1	14,3%	6	86%	0	0%	0	0%	0	0%	7
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	11,1%	0	0%	4	44%	4	44,4%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	33%	0	0%	0	0%	2	66,7%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	1	33%	2	67%	0	0%	3
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	2
P-edukacja	0	0%	0	0%	4	40%	6	60%	0	0%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	3	27,3%	4	36,4%	4	36,4%	0	0%	11
S-pozostała działalność usługowa	12	63,2%	2	10,5%	2	10,5%	3	16%	0	0%	19

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	39	81,3%	9	18,8%	0	0%	0	0%	0	0%	48
F-budownictwo	20	90,9%	2	9,1%	0	0%	0	0%	0	0%	22
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	15	38,5%	11	28,2%	11	28,2%	2	5,1%	0	0%	39
H-transport i gospodarka magazynowa	19	95%	1	5%	0	0%	0	0%	0	0%	20
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	11,1%	0	0%	4	44,4%	4	44,4%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	33,3%	0	0%	0	0%	2	66,7%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	3
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	2
P-edukacja	0	0%	2	20%	7	70%	1	10%	0	0%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	3	27,3%	4	36,4%	4	36,4%	0	0%	11
S-pozostała działalność usługowa	13	68,4%	2	10,5%	1	5,3%	3	15,8%	0	0%	19

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	47	97,9%	1	2,1%	0	0%	0	0%	0	0%	48
F-budownictwo	22	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	22
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	31	79,5%	7	17,9%	1	2,6%	0	0%	0	0%	39
H-transport i gospodarka magazynowa	6	30%	6	30%	8	40%	0	0%	0	0%	20
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1	14,3%	6	85,7%	0	0%	0	0%	0	0%	7
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	22,2%	7	77,8%	0	0%	0	0%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	33,3%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	3
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	0	0%	5	50%	4	40%	1	10%	0	0%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1	9,1%	6	54,5%	4	36,4%	0	0%	0	0%	11
S-pozostała działalność usługowa	14	73,7%	4	21,1%	1	5,3%	0	0%	0	0%	19

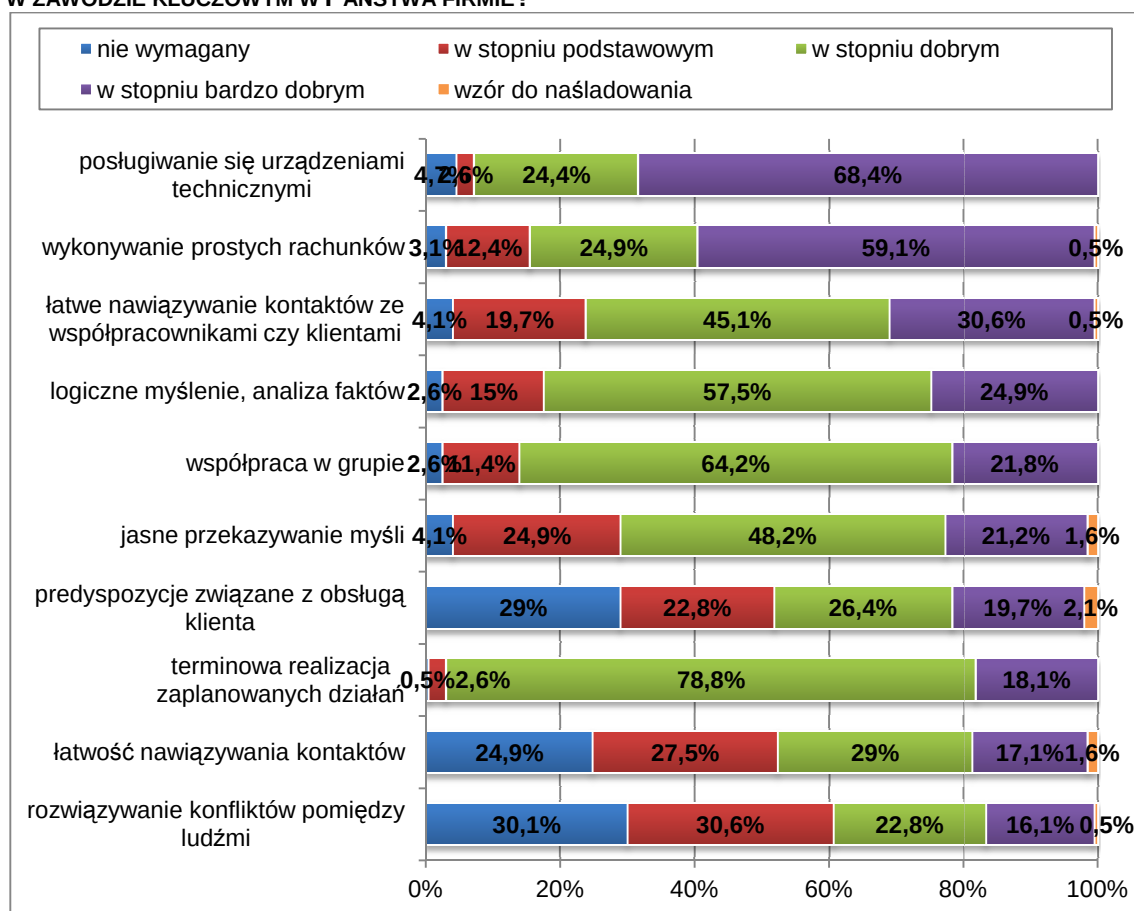
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie zachodniopomorscy pracodawcy zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, które wymagane są w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodzie kluczowym oraz o określenie w jakim stopniu.

Na poniższym *rysunku 17* wskazanych zostało 10 najbardziej wymaganych umiejętności pracowników. Najważniejsze z nich są to:

- ◆ posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
- ◆ wykonywanie prostych rachunków,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów ze współpracownikami czy klientami,
- ◆ logiczne myślenie, analiza faktów.

RYСУNEK 17. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

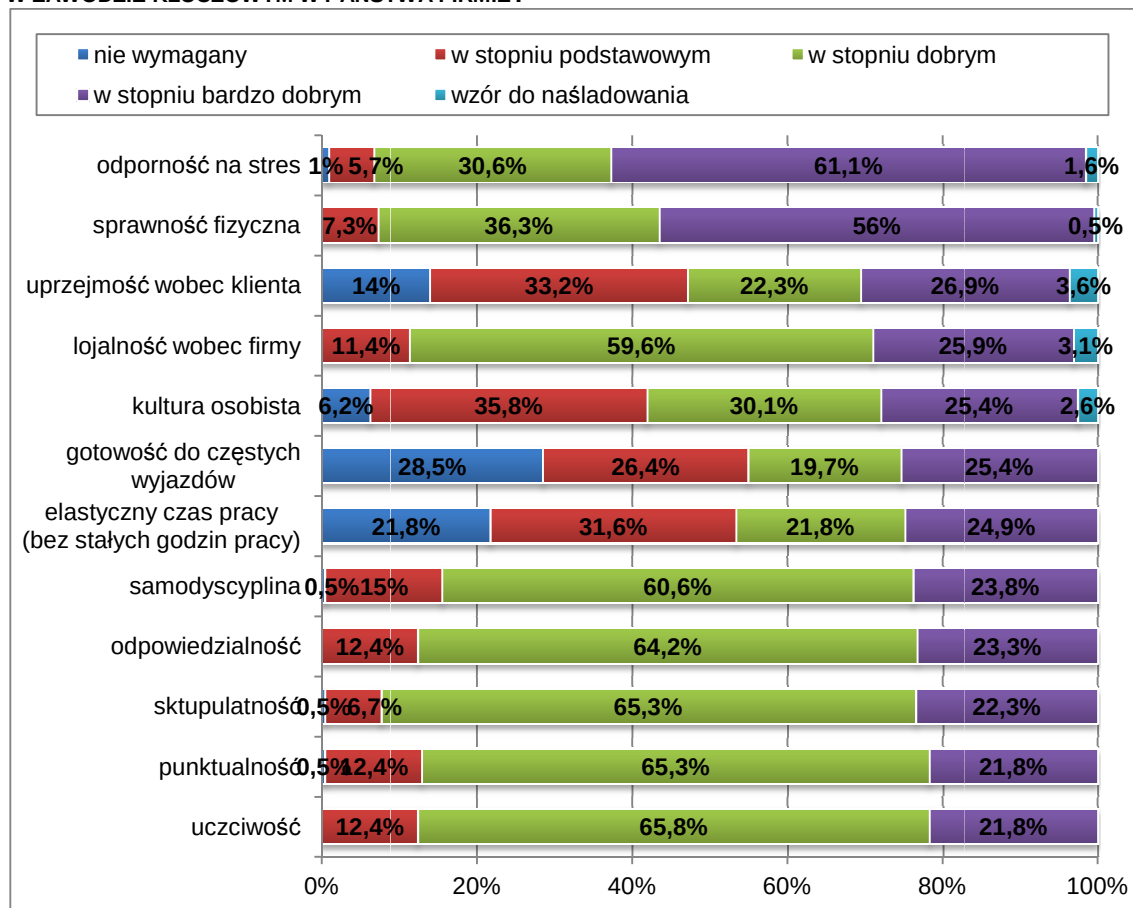
Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać pracownik w zawodzie kluczowym w badanych firmach.

Rysunek 18 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim;

- ◆ punktualność,
- ◆ skrupulatność,

- ◆ rzetelność,
- ◆ odpowiedzialność,
- ◆ samodyscyplina,
- ◆ uczciwość.

RYСУNEK 18. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie polickim za kluczowe można uznać zwłaszcza następujące kategorie zawodowe:

- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ kierowcy samochodów ciężarowych,
- ◆ murarze i pokrewni,
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ nauczyciele szkół podstawowych,

- ◆ ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni,
- ◆ elektrycy budowlani i pokrewni,
- ◆ masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni,
- ◆ szwaczki, hafciarki i pokrewni. (*tabela 12*).

TABELA 12. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)		Kierowcy samochodów ciężarowych		Murarze i pokrewni		Mechanicy pojazdów samochodowych		Stolarze meblowi i pokrewni		Nauczyciele szkół podstawowych		Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni		Elektrycy budowlani i pokrewni		Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni		Szwaczki, hafciarki i pokrewni	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	9	90%	0	0%	7	100%	4	57%	6	86%	6	100%
F-budownictwo	0	0%	0	0%	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	43%	1	14%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	16	100%	1	9%	0	0%	9	90%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	10	91%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
P-edukacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	0	0%	0	0%	1	10%	1	10%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Ogółem	16	100%	11	100%	10	100%	10	100%	10	100%	7	100%	7	100%	7	100%	7	100%	6	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W większości przypadków od osób zatrudnionych w kluczowych dla powiatu polickiego zawodach wymaga się aby posiadali oni wykształcenie zasadnicze zawodowe – w głównej mierze dotyczy to zawodów kierowcy samochodów ciężarowych, murarze i pokrewni, stolarze meblowi i pokrewni, ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni oraz szwaczki, hafciarki i pokrewni. Analiza materiału badawczego wykazała, iż w żadnym z kluczowych dla powiatu polickiego zawodów, nie wymaga się aby pracownicy posiadali wykształcenie wyższe techniczne (zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia), natomiast wykształcenia wyższego ekonomicznego lub humanistycznego wymaga się od osób w zawodzie nauczyciele szkół podstawowych. W pozostałych zawodach, tj. sprzedawcy sklepowi (ekspedienci), mechanicy pojazdów samochodowych, elektrycy budowlani i pokrewni wymaga się wykształcenia średniego, głównie zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego (*tabela 13*).

TABELA 13. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	18,8%	3	18,8%	10	62,5%	0	0%	16
Mechanicy pojazdów samochodowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	33,3%	1	8,3%	7	58,3%	0	0%	12
Kierowcy samochodów ciężarowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	11	100%	0	0%	11
Murarze i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10	100%	0	0%	10
Stolarze meblowi i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10	100%	0	0%	10
Nauczyciele szkół podstawowych	0	0%	0	0%	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7	100%	0	0%	7
Elektrycy budowlani i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	42,9%	0	0%	4	57,1%	0	0%	7
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7	100%	0	0%	7
Szwaczki, hafciarki i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6	100%	0	0%	6

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 3% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 14. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Mechanicy pojazdów samochodowych	9	90%	1	10%	10
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	16	100%	0	0%	16
Kierowcy samochodów ciężarowych	11	100%	0	0%	11
Murarze i pokrewni	10	100%	0	0%	10
Stolarze meblowi i pokrewni	10	100%	0	0%	10
Nauczyciele szkół podstawowych	7	100%	0	0%	7
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	7	100%	0	0%	7
Elektrycy budowlani i pokrewni	7	100%	0	0%	7
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	7	100%	0	0%	7
Szwaczki, hafciarki i pokrewni	6	100%	0	0%	6

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 3% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Znajomości pakietu typu MS Office w stopniu co najmniej dobrym wymaga się głównie od osób zatrudnionych w zawodzie nauczyciele szkół podstawowych. W zawodach szwaczki, hafciarki i pokrewni, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, murarze i pokrewni, a także w mniejszym stopniu od osób zatrudnionych w zawodach ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych i kierowcy samochodów ciężarowych, nie wymaga się znajomości pakietu. W zawodzie elektrycy budowlani i pokrewni w głównej mierze wymaga się tej umiejętności w stopniu podstawowym, natomiast w przypadku pozostałych zawodów takich jak: stolarze meblowi i pokrewni oraz sprzedawcy sklepowi (ekspedienty) oczekiwania pracodawców są różne – część z nich nie wymaga tej umiejętności, bądź wymaga w stopniu podstawowym, rzadziej dobrym (tabela 15).

Badanie wykazało również iż w większości zawodów kluczowych dla powiatu polickiego nie wymaga się znajomości specjalistycznych programów. Dotyczy to w głównej mierze osób zatrudnionych na stanowiskach: kierowcy samochodów ciężarowych, murarze i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych, stolarze meblowi i pokrewni, ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni oraz szwaczki, hafciarki i pokrewni. Od osób zatrudnionych w zawodzie elektrycy budowlani i pokrewni oczekuje się iż będą oni znać wymagane specjalistyczne oprogramowanie w stopniu podstawowym, a od osób zatrudnionych na stanowisku nauczyciele szkół podstawowych w stopniu co najmniej dobrym. Wymagania w tym zakresie od sprzedawców sklepowych (ekspedientów) są różne i uzależnione od specyfiki obowiązków na stanowisku pracy (tabela 16).

Znajomość języków obcych nie jest wymagana w stosunku do osób zatrudnionych z zawodach: murarze i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych, stolarze meblowi i pokrewni, ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni, elektrycy budowlani i pokrewni, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, szwaczki, hafciarki i pokrewni, a także w zawodzie sprzedawcy sklepowi (ekspedienci). Ponadto badanie wykazało, iż od osób zatrudnionych w zawodzie kierowcy samochodów ciężarowych oraz nauczyciele szkół podstawowych oczekuje się znajomości języka angielskiego co najmniej w stopniu podstawowym (*tabela 17*).

TABELA 15. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	9	56,3%	4	25%	3	18,8%	0	0%	0	0%	16
Kierowcy samochodów ciężarowych	8	72,7%	1	9,1%	2	18,2%	0	0%	0	0%	11
Murarze i pokrewni	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Mechanicy pojazdów samochodowych	9	90%	1	10%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Stolarze meblowi i pokrewni	6	60%	3	30%	1	10%	0	0%	0	0%	10
Nauczyciele szkół podstawowych	0	0%	0	0%	2	28,6%	5	71,4%	0	0%	7
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Elektrycy budowlani i pokrewni	2	28,6%	5	71,4%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Szwaczki, hafciarki i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 3% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 16. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	5	31,3%	5	31,3%	6	37,5%	0	0%	0	0%	16
Kierowcy samochodów ciężarowych	10	90,9%	1	9,1%	0	0%	0	0%	0	0%	11
Murarze i pokrewni	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Mechanicy pojazdów samochodowych	9	90%	1	10%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Stolarze meblowi i pokrewni	7	70%	3	30%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Nauczyciele szkół podstawowych	0	0%	0	0%	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	7

Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Elektrycy budowlani i pokrewni	2	28,6%	5	71,4%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Szwaczki, hafciarki i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 3% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	15	93,8%	1	6%	0	0%	0	0%	0	0%	16
Kierowcy samochodów ciężarowych	4	36,4%	4	36%	3	27,3%	0	0%	0	0%	11
Murarze i pokrewni	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Mechanicy pojazdów samochodowych	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Stolarze meblowi i pokrewni	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Nauczyciele szkół podstawowych	0	0%	4	57,1%	2	28,6%	1	14,3%	0	0%	7
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Elektrycy budowlani i pokrewni	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Szwaczki, hafciarki i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 3% respondentów

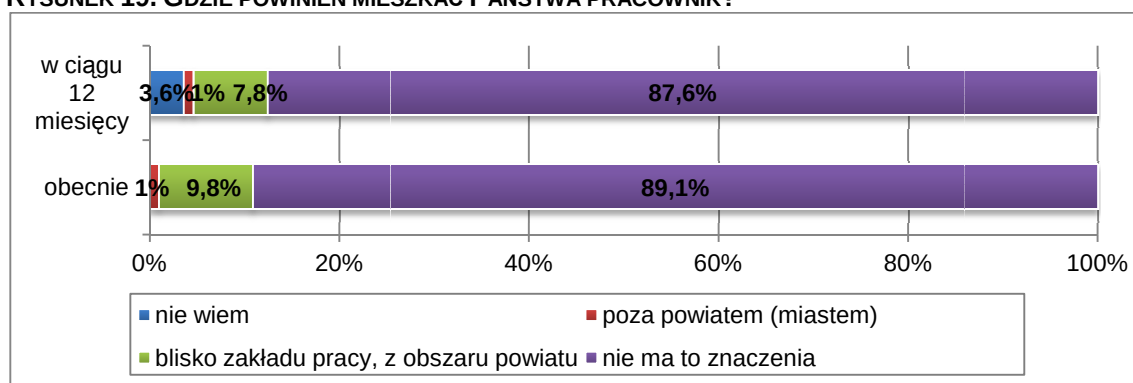
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów (około 88%) miejsce zamieszkania pracowników nie ma znaczenia ani obecnie, ani w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Około 8% badanych zadeklarowało, że pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy (rysunek 19).

RYСУNEK 19. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

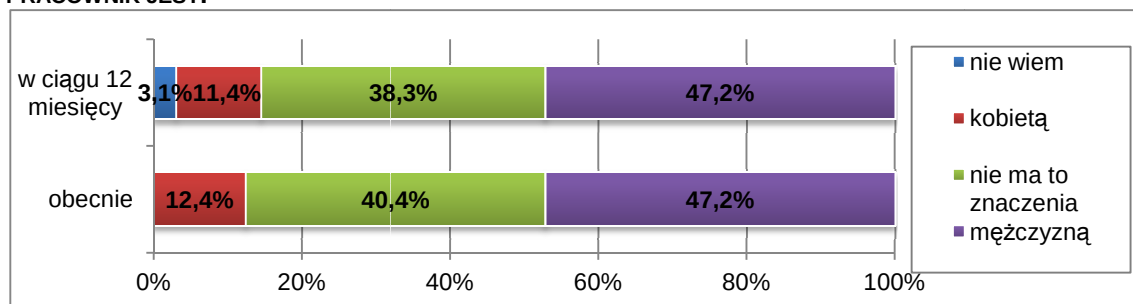

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla większości zachodniopomorskich pracodawców mają znaczenie takie cechy jak płeć i wiek pracowników. Wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, częściej pojawiały się odpowiedzi, iż z punktu widzenia kluczowego zawodu firmy, lepiej jest gdy pracownik jest mężczyzną. W ten sposób odpowiedziało około 47% respondentów (rysunek 20).

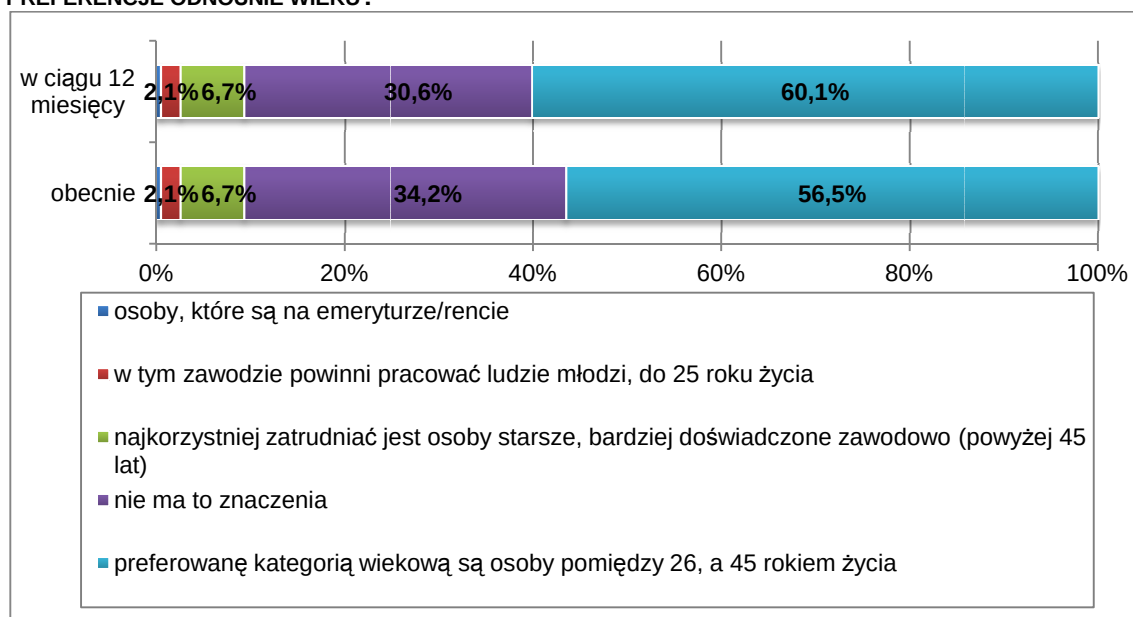
Natomiast ci przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 21).

RYСУNEK 20. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIEJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

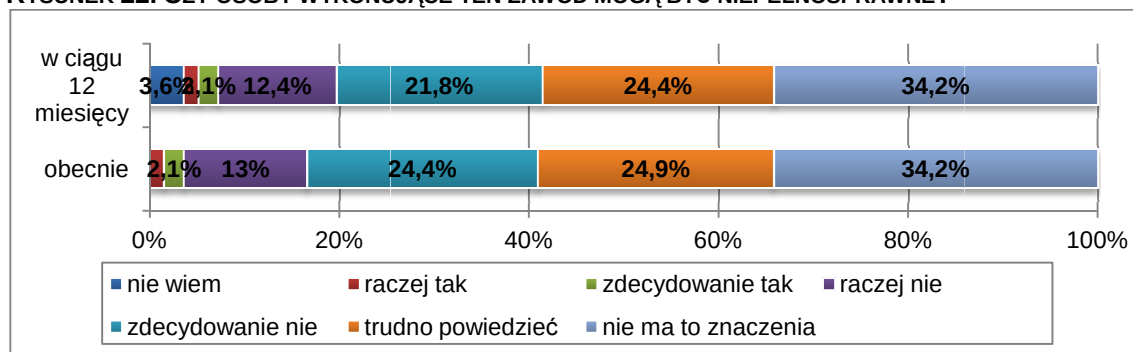
RYСУNEK 21. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Znaczna część badanych zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie. Wyniki badań pokazują również, iż podobny odsetek badanych nie planuje w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe (21,8% „zdecydowanie nie” oraz około 12% „raczej nie”) (rysunek 22).

RYСУNEK 22. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

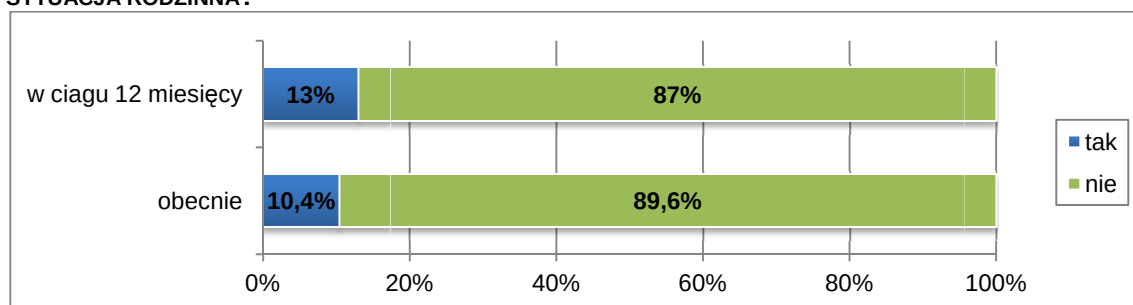

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie badani przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, czy w wykonywaniu zawodów kluczowych w ich firmach lepiej będzie, gdy pracownicy będą mieli ustabilizowaną sytuację rodzinną.

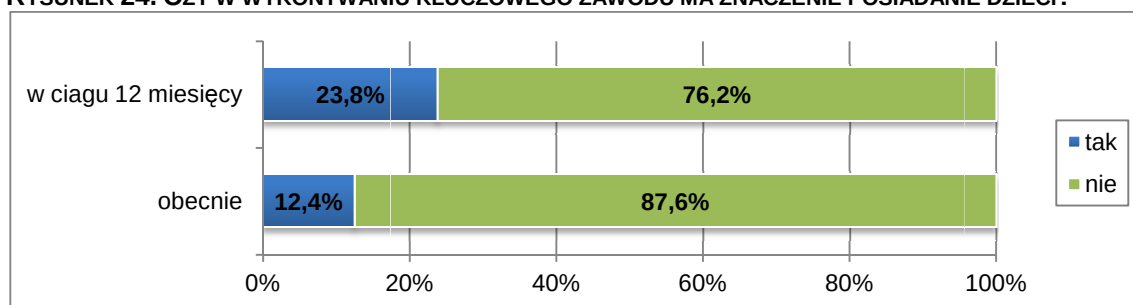
Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż większy odsetek uważa, iż ustabilizowana sytuacja rodzinna (małżeństwo, stały związek) oraz posiadanie dzieci, nie są istotne w wykonywaniu zawodów kluczowych (rysunki 23 i 24).

RYСУNEK 23. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

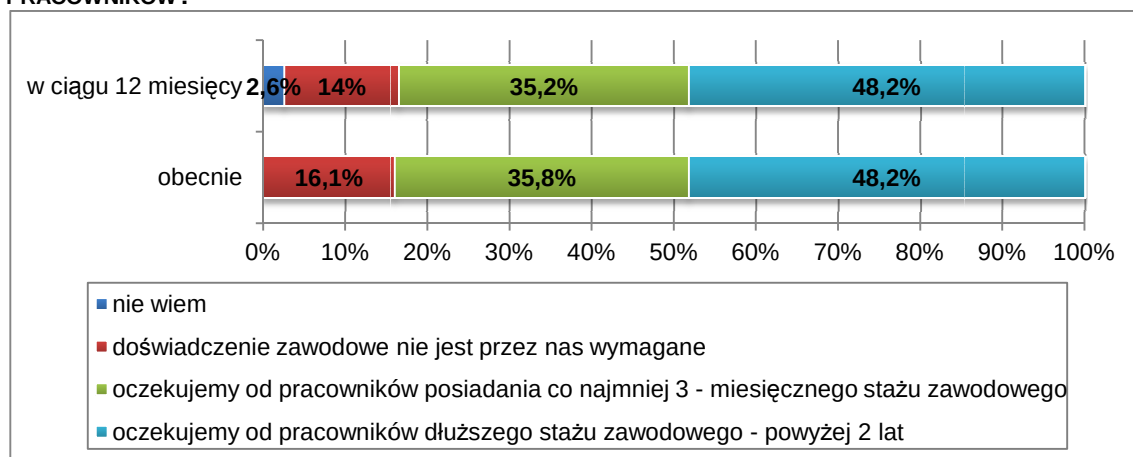
RYСУNEK 24. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejną kwestią poruszoną podczas badania były oczekiwania pracodawców dotyczące doświadczenia zawodowego pracowników. Analiza materiału badawczego wykazała, iż tylko około 15% pracodawców nie wymaga doświadczenia zawodowego. 48,2% wymaga natomiast posiadania co najmniej 2-letniego stażu zawodowego (rysunek 25).

RYСУNEK 25. JAKIEGO DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

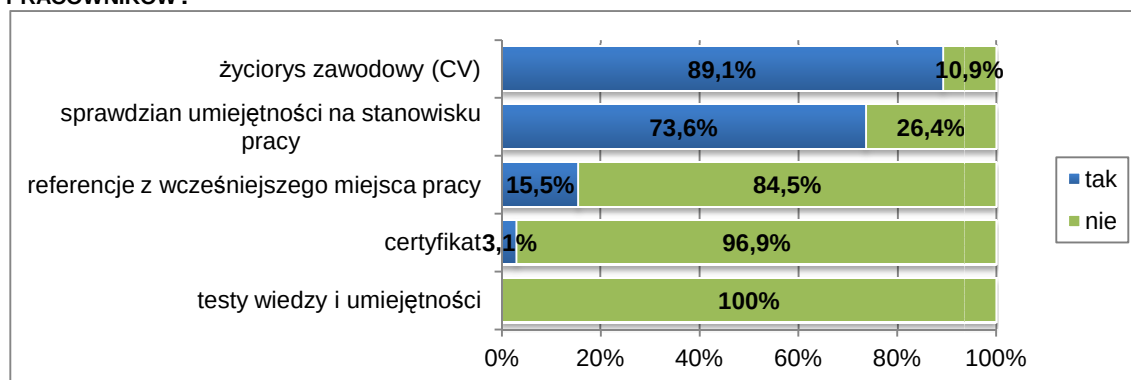
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy najczęściej sprawdzają kwalifikacje swoich pracowników, wykorzystując w tym celu życiorys zawodowy kandydata. Jest to najbardziej popularny sposób wstępnej weryfikacji potencjalnych pracowników,

na który wskazało 89,1% respondentów. Mimo to, sposób ten nie został uznany za najbardziej skuteczny wśród wszystkich stosowanych przez pracodawców metod.

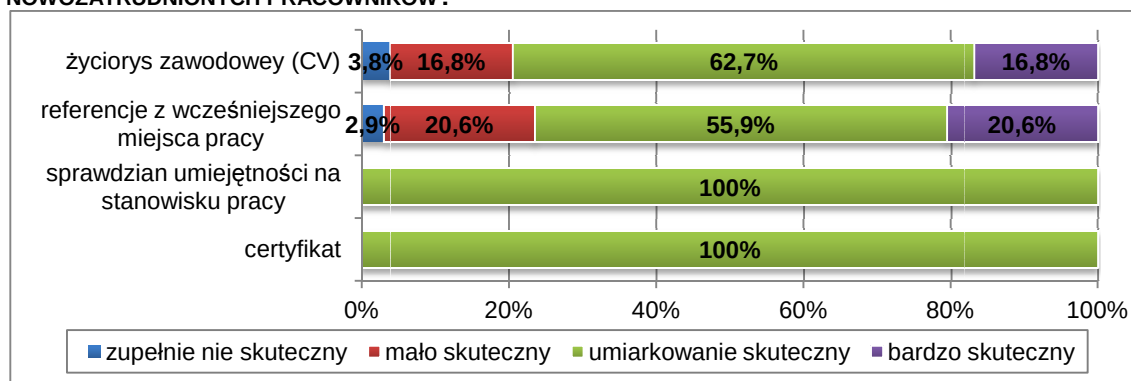
Sprawdzian umiejętności na stanowisku pracy stosowany jest w 73,6% badanych firm. Mimo, że wskazań tej metody jest mniej niż wskazań CV, częściej został on uznany za skuteczny (rysunki 26 i 27).

RYСУNEK 26. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 27. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

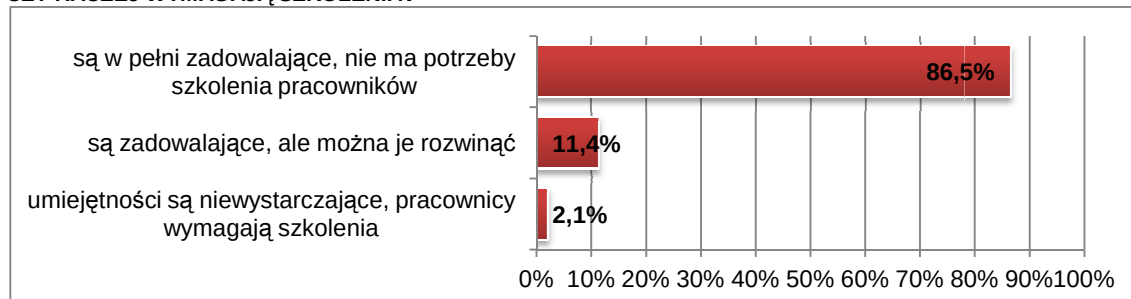
6. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników badanych firm

Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ jakie zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W odczuciu 86,5% respondentów, kwalifikacje pracowników, są w pełni zadowalające, tak więc nie ma potrzeby szkolenia osób zatrudnionych w badanych firmach (rysunek 28).

RYСУNEK 28. CZY W PANA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ci przedsiębiorcy, którzy zgłaszali, że pracownicy zatrudnieni w ich firmach powinni rozwijać swoje umiejętności, zostali poproszeni o wskazanie jakich kwalifikacji im brakuje.

Najczęściej pracodawcy wskazywali, iż pracownikom brakuje znajomości przepisów BHP (38,5%). 19,2% uznało, że pracownikom brakuje umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń. Rozkład wszystkich odpowiedzi przedstawia tabela 18.

Analiza zadowolenia polickich pracodawców z kwalifikacji pracowników pod względem branż, w ramach których działają badane przedsiębiorstwa, wykazała iż w większości przypadków przedsiębiorcy są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, którzy ich zdaniem nie wymagają doszkolenia. Najbardziej zadowoleni z kwalifikacji pracowników są przedsiębiorcy prowadzący działalność w ramach sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna, P – edukacja, N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, H – transport i gospodarka magazynowa, a także w mniejszym stopniu w sekcjach: F – budownictwo, C – przetwórstwo przemysłowe, S – pozostała działalność usługowa oraz I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. W pozostałych branżach również większość pracodawców jest w pełni zadowolona z kwalifikacji pracowników, jednakże około 1/3 przedsiębiorstw z sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz 1/5 firm z sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle uważa, iż kwalifikacje pracowników są zadowalające, ale można je rozwijać. Ponadto badanie wykazało, iż około 1/3 pracodawców działających w ramach sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, zadeklarowało, iż osoby zatrudnione w ich firmach wymagają szkolenia, ze względu na niewystarczające umiejętności (tabela 19).

Jeśli zaś chodzi o zawody kluczowe dla powiatu polickiego, to analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w opinii badanych pracodawców również kwalifikacje osób w nich zatrudnionych są zadowalające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, bądź są zadowalające, ale można by było je rozwinąć (*tabela 20*).

TABELA 18. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	42	87,5%	6	12,5%	0	0%	0	0%	48
F-budownictwo	20	90,9%	2	9,1%	0	0%	0	0%	22
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	29	74,4%	8	20,5%	2	5,1%	0	0%	39
H-transport i gospodarka magazynowa	20	100%	0	0%	0	0%	0	0%	20
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	66,7%	3	33,3%	0	0%	0	0%	9
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	66,7%	0	0%	1	33,3%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	66,7%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	100%	0	0%	0	0%	0	0%	11
S-pozostała działalność usługowa	17	89,5%	1	5,3%	1	5,3%	0	0%	19

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 19. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	12	75%	2	12,5%	2	12,5%	0	0%	16
Kierowcy samochodów ciężarowych	10	90,9%	1	9,1%	0	0%	0	0%	11
Murarze i pokrewni	8	80%	2	20%	0	0%	0	0%	10
Mechanicy pojazdów samochodowych	8	80%	2	20%	0	0%	0	0%	10
Stolarze meblowi i pokrewni	9	90%	1	10%	0	0%	0	0%	10
Nauczyciele szkół podstawowych	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Elektrycy budowlani i pokrewni	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	5	71,4%	2	28,6%	0	0%	0	0%	7
Szwaczki, hafciarki i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 3% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

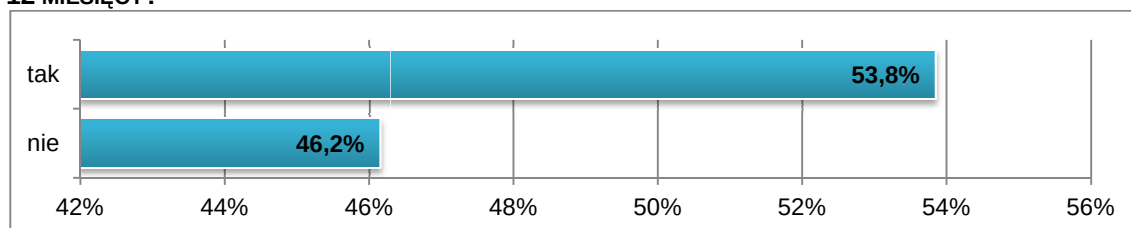
TABELA 20. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

	n	%
Brak znajomości przepisów bhp	10	38,5%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	5	19,2%
Brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta	4	15,4%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	2	7,7%
Brak wiedzy na temat danej branży	2	7,7%
Brak umiejętności wykorzystywania zdolności interpersonalnych	2	7,7%
Brak umiejętności biegłej obsługi komputera	1	3,8%
Brak znajomości najnowszych technologii	1	3,8%
Nie brakuje, ale można rozwijać	1	3,8%
Brak wiedzy na temat rynku pierwotnego	1	3,8%
Niewielkie zainteresowanie podnoszeniem wiedzy na temat nowych produktów w branży	1	3,8%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych przedsiębiorstw, zadeklarowało, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te na szkolenia wysłały około 170 osób (rysunek 29).

RYСУNEK 29. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej z BHP (64,3%). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 21.

TABELA 21. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

	n	%
Szkolenie BHP	9	64,3%
Kurs informatyczny	1	7,1%
Podatek VAT	1	7,1%
Prawidłowe kierowanie samochodem	1	7,1%
Szkolenia produktowe	1	7,1%
Szkolenie branżowe - bankowość	1	7,1%
Szkolenie branżowe - budownictwo	1	7,1%
Szkolenie branżowe - nieruchomości	1	7,1%

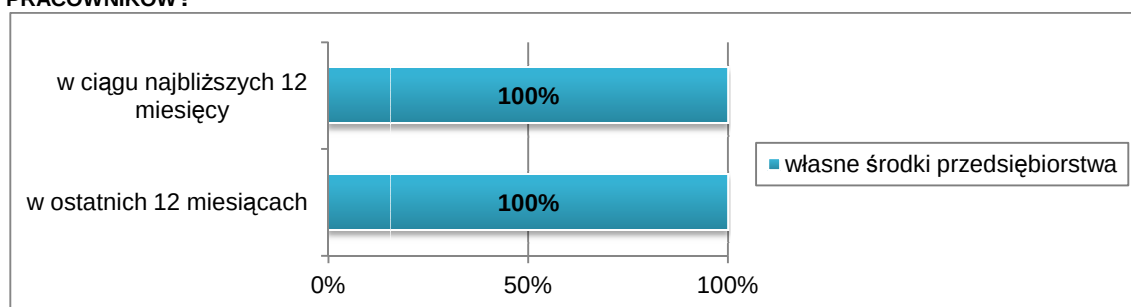
Szkolenie branżowe - przetwórstwo przemysłowe	1	7,1%
Techniki sprzedaży	1	7,1%
Szkolenia dla operatorów maszyn	1	7,1%
Szkolenie branżowe - gastronomia	1	7,1%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wszystkie szkolenia organizowane w ciągu ostatnich 12 miesięcy, jak i te planowane, finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa (rysunek 30).

RYСУNEK 30. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

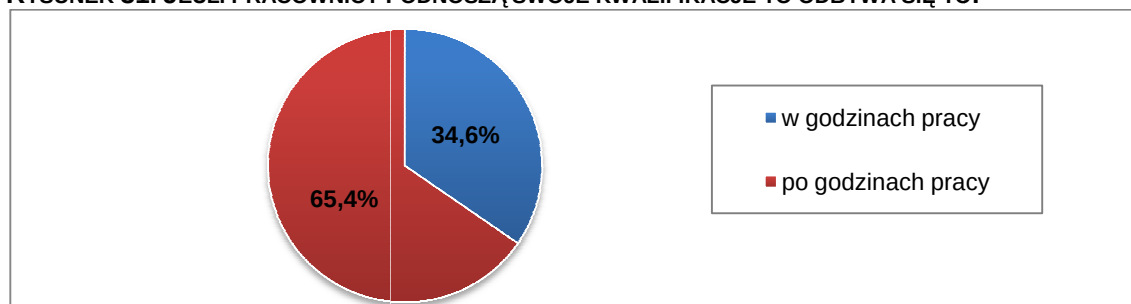

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się po godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 65,4% przedstawicieli badanych firm (rysunek 31).

RYСУNEK 31. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SWOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

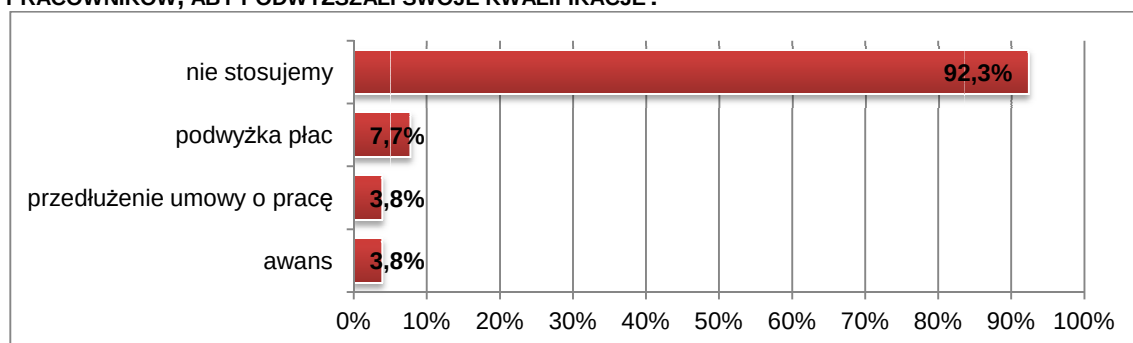

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość (92,3%) przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie stosuje żadnych metod zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Natomiast pozostali pracodawcy wskazywali, iż najczęściej motywowali pracowników, podwyżką płac (7,7%) (rysunek 32).

RYСУNEK 32. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SVOJE KWALIFIKACJE?

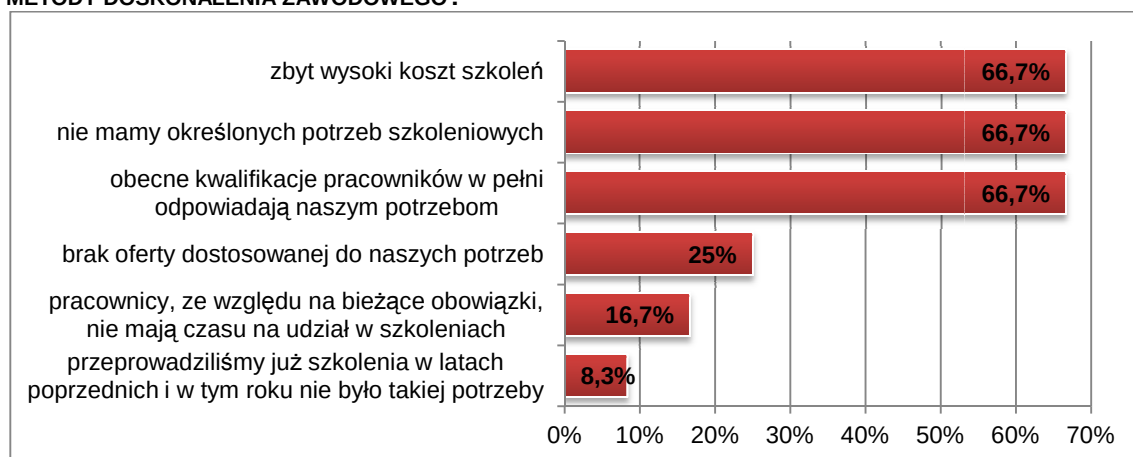
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Badani pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż szkolenia są zbyt drogie, nie mają określonych potrzeb szkoleniowych, obecne kwalifikacje pracowników w pełni odpowiadają ich potrzebom (po 66,7% wskazań) (rysunek 33).

RYСУNEK 33. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

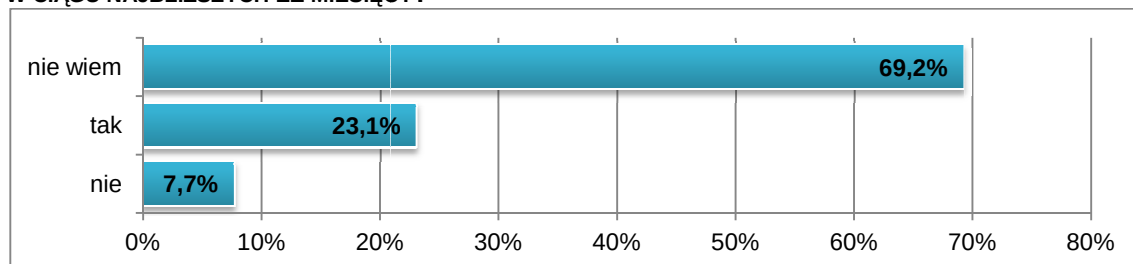
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Mniej niż 1/4 przedstawicieli badanych firm zamierza w ciągu najbliższych 12 miesięcy skierować swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie prawie 70% badanych, na dzień prowadzenia badania, nie jest w stanie określić, czy podejmie się tego przedsięwzięcia (rysunek 34). Z badania wynika, iż przedsiębiorcy, których działalność gospodarcza uznana została za wiodącą,

zadeklarowali, iż w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 96 pracowników.

RYСУNEK 34. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tabela 22 przedstawia tematykę szkoleń, na które będą kierowani pracownicy z badanych firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

TABELA 22. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

	n	%
Trudno powiedzieć	3	50%
Kursy spawalnicze	1	16,7%
Szkolenia branżowe - nieruchomości	1	16,7%
Szkolenia specjalistyczne	1	16,7%

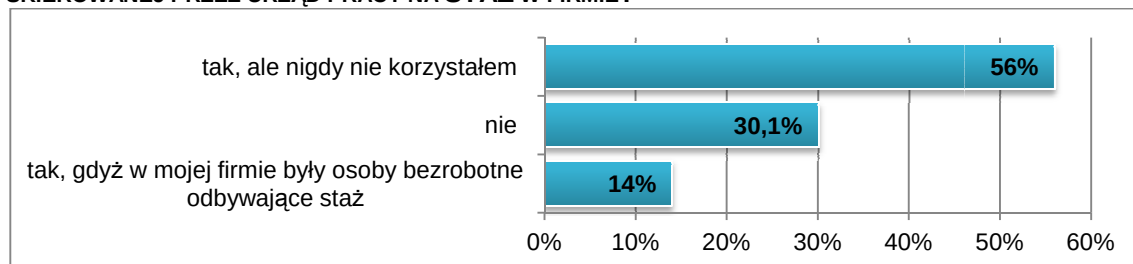
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma 70% pracodawców. Wśród nich jednak, tylko 14% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 35).

RYСУNEK 35. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

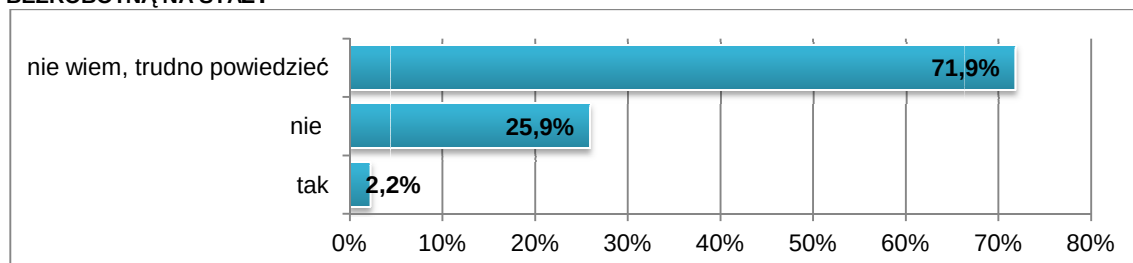

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej, tylko 2,2% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć

osobę bezrobotną na staż zawodowy. Planuje się zatem przyjąć około 7 osób (w tym 3 osoby na stanowisko pracownika administracyjno-biurowego). Ponad 70% badanych nie podjęło jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 36, tabela 23).

RYСУNEK 36. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 23. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	3	75,0%
Sprzątacze	1	25,0%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych (poziomu wykształcenia) potencjalnych stażystów skonkretyzowało jedynie trzech pracodawców. Preferują oni osoby posiadające wykształcenie średnie techniczne (tabela 24).

TABELA 24. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

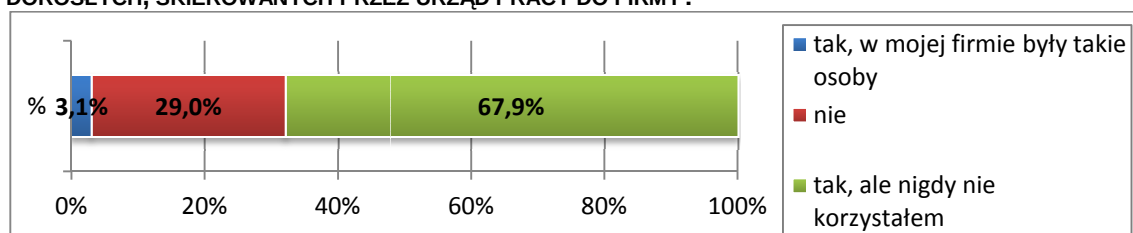
	n	%
Wykształcenie średnie techniczne	3	100%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (70,1%) zadeklarowało również, iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 3,1% skorzystało z tej możliwości (rysunek 37).

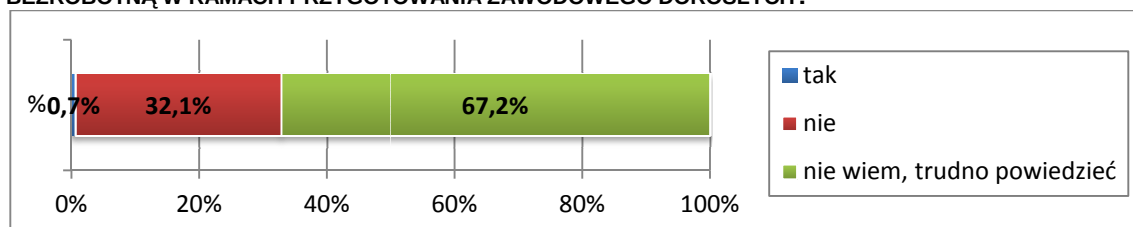
RYСУNEK 37. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż pracodawcy nie są zainteresowani przyjmowaniem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. Jedynie niespełna 1% ma w planach skorzystanie z tej możliwości (rysunek 38).

RYСУNEK 38. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

*pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż pracodawcy planują przyjąć 1 osobę bezrobotną w ramach przygotowania zawodowego dorosłych na stanowisko pracownika biurowego. Preferowane jest wykształcenie średnie techniczne (tabele 25 i 26).

TABELA 25. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	1	100%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 26. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Wykształcenie średnie techniczne	1	100%

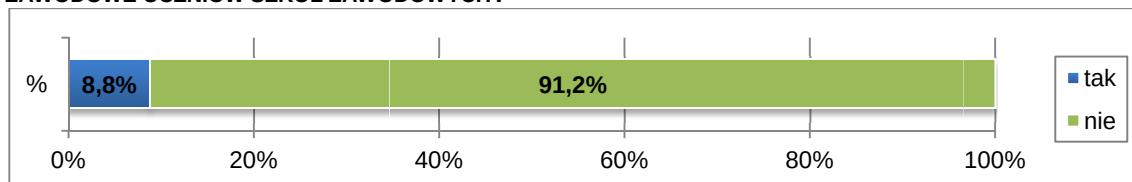
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców, tylko 8,8% w ciągu ostatnich 5 lat organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 39).

RYСУNEK 39. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

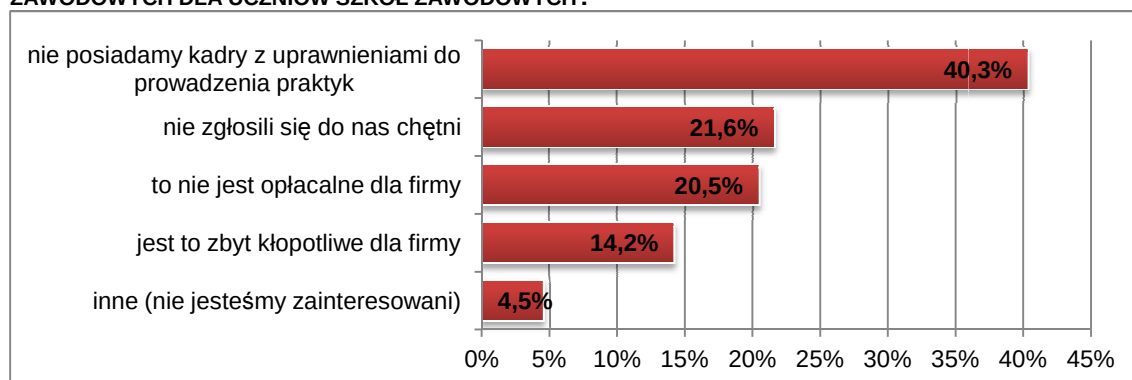

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród najczęstszych przyczyn braku praktyk zawodowych dla uczniów szkół zawodowych przedsiębiorcy wskazywali:

- ◆ nie posiadamy kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (40,3%),
- ◆ nie zgłosili się do nas chętni (21,6%),
- ◆ nie jest to opłacalne dla firmy (20,5%),
- ◆ jest to zbyt kłopotliwe dla firmy (14,2%) (rysunek 40).

RYСУNEK 40. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: kasjer/sprzedawca, stolarz, krawiec, mechanik i piekarz. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 27.

TABELA 27. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Kasjer/sprzedawca	4	23,5%
Stolarz	3	17,6%

Krawiec	2	11,8%
Mechanik	2	11,8%
Piekarz	2	11,8%
Fryzjer	1	5,9%
Handlowiec	1	5,9%
Kucharz	1	5,9%
Masarz	1	5,9%
Nauczyciel	1	5,9%
Technolog	1	5,9%

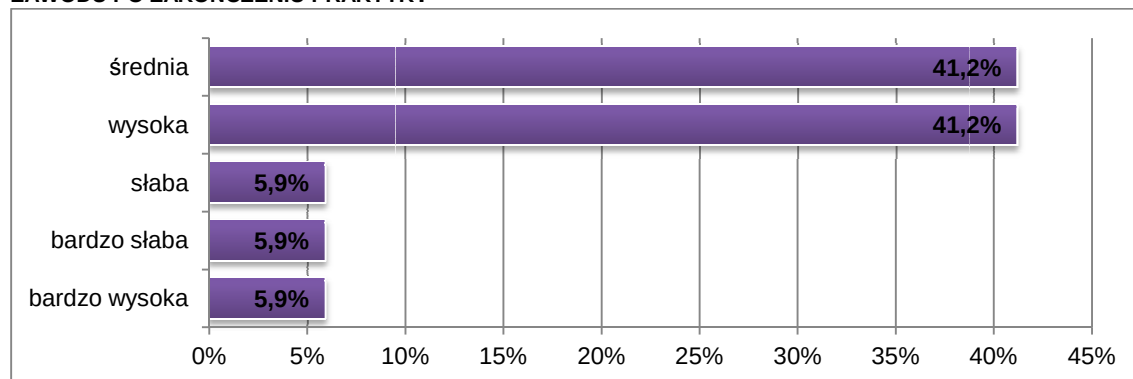
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców większość (po 41,2%) średnio lub wysoko ocenia praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk. Słabiej natomiast ocenione zostało przygotowanie teoretyczne uczniów.

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 3,35, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 2,88¹ (rysunki 41 i 42).

RYСУNEK 41. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

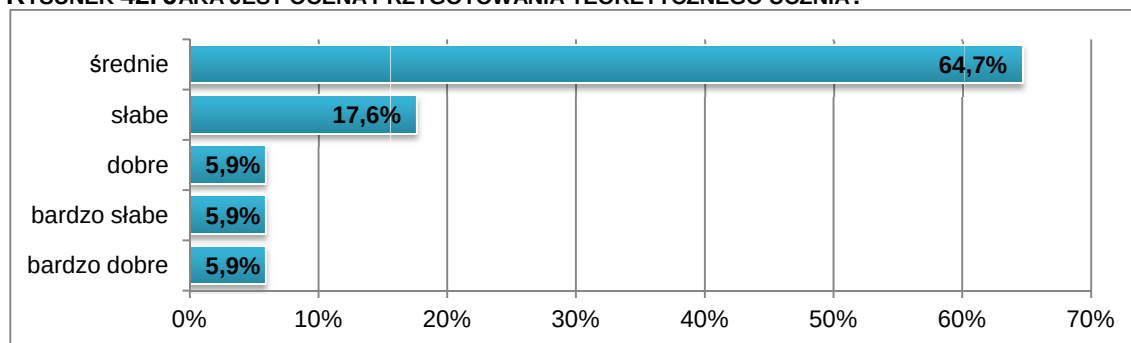

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

¹na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

RYСУNEK 42. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie polickim w większości badanych przedsiębiorstwach nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy częściej planują zwiększenie zatrudniania, niż redukcję etatów,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - kierowcy samochodów ciężarowych,
 - murarze i pokrewni,
 - mechanicy pojazdów samochodowych,
 - ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni,
 - kierowcy samochodów osobowych i dostawczych,
- ◆ w większości polickich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego,
- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
 - wykonywanie prostych rachunków,
 - łatwość nawiązywania kontaktów ze współpracownikami czy klientami,
 - logiczne myślenie, analiza faktów,
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
 - punktualność,
 - skrupulatność,
 - rzetelność,
 - odpowiedzialność,
 - samodyscyplina,
 - uczciwość.

- ◆ przedstawiciele polickich firm w większości zadeklarowali, iż nie ma znaczenia miejsce zamieszkania pracowników, bądź pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest od profilu działalności danej firmy – w badanych firmach płeć pracownika albo nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawia się biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników – w większości przypadków wiek osób zatrudnionych w badanych firmach nie ma znaczenia, bądź preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych nie ma znaczenia ustabilizowana sytuacja rodzinna, choć na podstawie zebranego materiału badawczego nie można jednoznacznie stwierdzić, że życie osobiste pracowników wpływa na ich sytuację zawodową,
- ◆ w większości badanych firm pracodawcy oczekują, aby potencjalni pracownicy posiadali co najmniej 2-letni staż zawodowy,
- ◆ polscy pracodawcy w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, choć pojawiały się opinie, iż można by było je rozwinąć,
- ◆ większość przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowało, iż w ciągu ostatniego roku nie kierowali swych pracowników na szkolenia, czego głównym powodem był zbyt wysoki koszt szkoleń, bądź brak określonych potrzeb szkoleniowych, lub posiadane kwalifikacje pracowników w pełni odpowiadają ich potrzebom,
- ◆ większość pracodawców, mimo iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości. Ponadto badanie wykazało, iż w większości polickich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, czego głównym powodem w opinii pracodawców jest brak kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk.

Przeprowadzone badania i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie polickim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców, bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie, w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).
5.	Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy, w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.